

בס"ד. ש"פ וישלח, ח"י כסלו, ה'תשט"ז

(הנחה בלתי מוגה)

ויעקב נסע סכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכות¹. ומבאר רבינו הזקן במאמרו ד"ה זה (שנדפס בבונה ירושלים², וישנו גם בכיכל כ"י³), שענין זה יובן ע"פ מ"ש⁴ טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה.

(ב) **והענין** בזה, דהנה יש ב' מיני אהבות, אהבה רבה, ואהבת עולם. אהבת עולם היא מה שהאדם לוקח בהתבוננות מן העולם, והיא בחי' ממכ"ע, כי בכל נקודה ונקודה שיש בעולמות יש אלקות המחיי אותה. ואהבה רבה היא בלא דעת והבנה, והיא בחי' סוכ"ע, שהוא למעלה מהעולמות, שאם הי' נכנס בעולמות לא הי' יכולים לסובלו.

והנה הענין דאהבת עולם, שהאדם עובד את השי"ת בכל נקודה שבעולם, כולל גם את המאכלים שאדם אוכל, וכל מיני הצטרכות האדם, שהם לכאורה למטה מהאדם, שהם דומם צומח וחי, והאדם הוא מדבר, וא"כ, איך אפשר שמדבר יקבל חיות מדצ"ח. אך מ"מ, כיון שאנו רואים שהאדם מקבל חיותו מהם, א"כ בוודאי שרשם ממדריגה עליונה מן האדם⁵, ומה שירדו כ"כ למטה הוא לפי שסוף מעשה במחשבה תחלה⁶ [וכידוע⁷ שכל הגבוה גבוה יותר יורד למטה מטה יותר], וכאשר האדם אוכל אותם אזי מעלה אותם אל שרשם [ומשמעות הדברים היא, שכוונת רבינו הזקן לבאר הטעם שהאדם צריך להעלות את המאכלים, אף ששרשם ממדריגה עליונה מן האדם. ועל זה מבאר שכיון שירדו למטה, זקוקים הם להאדם האוכל אותם, שעיי"ז מעלה אותם לשרשם]. אך ענין זה הוא כאשר האדם מוסר נפשו לה', שאינו לוקח לעצמו כלום והוא למעלה מן העולם, ואז הנה ע"י אכילתו, שמזה נעשה דם ובשר, ובכח זה עובד את השי"ת, מעלה את המאכלים לשרשם.

(5) ראה גם לקו"ת צו יג, ב. ובכ"מ.
 (6) פיוט לכה דודי.
 (7) ראה הנסמן בס' המפתחות (קה"ת תשמ"א) לספרי אדה"ז ערך כל הגבוה כו'.
 סידור (עם דא"ח) עא, ד. שג, ג. שערי אורה נח, א ואילך. סה, א ואילך. ובכ"מ.

(1) פרשתנו (וישלח) לג, יז.
 (2) סי' צו. ולאח"ז ב"מאמרי אדה"ז הקצרים" ע' טז ואילך.
 (3) נסמנו ב"מאמרי אדה"ז הקצרים" שם.
 וראה בתחילת השיחה שלאחרי המאמר (לקמן ע' 238).
 (4) משלי לא, יח.

והנה האדם הוא עולה ויורד, וכשירוד ממדריגתו אז הוא בעצבות, ואינו יכול ללמוד ולהתפלל. והסיבה לכך היא מפני שלגרמי' הוא דעביד⁸, שרוצה להיות איש חסיד במדריגה עלאה, וכשנופל במדריגתו [שנפילה זו גופא היא מחמת שלגרמי' הוא דעביד] הוא בחושך. אבל באמת לא כך היא העבודה, כי צריך שלא להשגיח על עצמו, ולהניח עצמו מכל וכל, כי, אף שהוא רע, מ"מ, יש לו חלק אלוה ממעל⁹, וצריך שיעשה בשביל החלק שבו, להאיר אותו בתורה ותפילה, כמאמר¹⁰ כי אתה תאיר נרי.

ג) וזהו טעמה גו', שכל הטעם שאדם טועם בעבודה כי טוב, הוא סחרה, היינו, כשיש לו בחינת אהבה רבה שהוא סוכ"ע, דסחרה מלשון סחור סחור. אך מפרש קרא שענין זה הוא על תנאי, דהיינו, אימתי יכול אהבה הנ"ל, כשלא יכבה בלילה נרה, שאף כשהוא בחושך שהוא לילה אעפ"כ עובד להשי"ת, מחמת שלא יכבה בלילה נרה הוא החלק אלקה שבו.

ויש להעיר, שבענין זה יש חילוק בין המאמר כפי שהוא בכת"י להמאמר הנדפס. בהמאמר הנדפס נאמר שע"י הענין דטעמה כי טוב סחרה אזי לא יכבה בלילה נרה, והיינו שצריכים תחלה להיות במדריגת אהבה רבה. משא"כ בהכת"י דהמאמר נתבאר פירוש ערב יותר (א' געשמאקערער טייטש), שכאשר ישנו הענין שלא יכבה בלילה נרה, שזהו"ע של פועל ממש השייך לכאו"א, אזי נעשה טעמה כי טוב סחרה, שהו"ע האהבה רבה.

וממשיך בהמאמר, שזהו ג"כ מ"ש¹¹ אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי, שנשמות ישראל אומרים אל הקליפות אל תשמחו אויבי מחמת שנפלתי, שאף בנפילה יש לו תקומה, מחמת שיכול לעבוד השי"ת אף שהוא בחושך כנ"ל, וכסיום הכתוב כי אשב בחושך הוי' אור לי.

ד) וזהו ויעקב נסע סכותה, דהיינו שנסע עצמו לאותה אהבה שהוא בחי' סוכ"ע, שהוא כמו סוכה שסוכך עליו מלמעלה ורחוקה ממנו, ואעפ"כ נסע את עצמו, וכנ"ל שאף שהוא בנפילה ובחושך, אעפ"כ צריך לעבוד עבודתו בשביל החלק אלקה שבו. ועי"ז נעשה אח"כ ויבן

(10) תהלים יח, כט.

(11) מיכה ז, ח.

(8) לשון חז"ל — ברכות מח, א. ועוד.

(9) איוב לא, ב. תניא רפ"ב.

לו בית, היינו שבא אל אותה האהבה כמו בבית (שנמשכה בו בפנימיות), וזהו ויבן, לשון התבוננות. ולמקנהו עשה סוכות, דהיינו למאכלים שהוא אוכל (שנקראים מקנהו, דברים הנקנים, לפי שאינם ענינו העצמי), הוא בחי' סוכה, והיינו, שהוא למעלה מהם ומקיף עליהם, כיון שהשתמשות שלו בהם אינה כדי לקבל מהם, כנ"ל (ס"ב) שאינו לוקח לעצמו כלום, אלא מוסר נפשו לה'. וכל זה כשהוא בעליו. אבל כשהוא בחושך, הנה אף לעצמו הוא בחי' סוכה. וזהו על כן קרא שם המקום ההוא סוכות¹, לשון רבים, דהיינו לו ולמקנהו (כיון שהענין המקיף הוא למעלה משניהם).

